

Eine deutsch-tschechische Initiative
aus Kunst und Kultur
Česko-německá iniciativa
pro umění a kulturu

Im Zentrum V centru

9.–11. září 2022

Jeseník/Freiwaldau (Tschechische Republik)

V centru/Im Zentrum

Festival umění, literatury a hudby

www.imzentrum.eu

Od 9. do 11. září 2022 se po šesté koná česko-německý umělecký a kulturní festival „V centru“. Tato česko-německá iniciativa propojuje umělce, spisovatele a hudebníky, kteří společně s místními obyvateli otevírají v Jeseníkách prostor, kde se lze setkávat a nahlížet na bývalé Sudety nově také z pohledu kultury. Hlavními tématy akcí, které překračují hranice jednotlivých oborů či generací, jsou dějiny příhraničního regionu plné proměn, ale také aktuální témata ze sociální oblasti či ekologie, kterými se bez ohledu na hranice zabýváme ve svém vlastním prostoru my všichni.

Letošní ročník bude z hlediska spojování, výměny a sdílení zkušeností obzvláště výjimečný. Společně s pořadatelským týmem „Je/snění“ pořádáme dvojfestival „V centru Jesnění“ a do města Jeseník přinášíme kvalitní program (nejen) česko-německého umění a kultury.

V pátek zahájíme festival u Vlastivědného muzea Jesenicka. V jeho bývalém vodním příkopu zakotví legendární červená loď „Sisy“ uměleckého dua GAEG, která byla před lety přetažena přes Alpy na Benátské bienále, a hned na začátku nás naladí na tři vzrušující a inspirativní dny pestrého programu.

Mezinárodně uznávaný přechod Sisy přes Alpy připomíná také oceňovaný film Passage2011, který bude v Kině Pohoda promítán spolu s dokumentárními a artovými snímky Herberta Nauderera, M+M či Adély Babanové.

V muzeu proběhne také představení německého umělce Franka Sauera „Im Altvaterberg“ autorská čtení Markéty Pilátové a Martina Ryšavého a přednáška Kalle A. Laara.. Kulturně oživeny budou také další veřejná místa Jeseníku. Petr Nikl a Ondřej Smeykal budou malovat hudbou a vyprávět světlem (Liheň), s The Urge tanečně rozpohybujeme náměstí Svobody, zhlédneme inscenaci Eriky Mann od kabaretistů To téma, a to na prknech Divadla Petra Bezruče. V průběhu celého festivalu budeme dávat návštěvníkům příležitost nahlédnout na tato kulturní veřejná místa novým pohledem. Chvillemi připomeneme společnou minulost, ale hlavně budeme spoluplytvářet a dívat se do budoucnosti.

Umění jako proces

Festival „Im Zentrum“ chápe umění jako proces. Zobrazené převážně site-specific umělecké projekty jsou výsledkem dlouhodobé spolupráce místních obyvatel i umělců z Německa a České republiky. Důraz je kladen nejen na individuální práci nebo individuální výkon, ale také na zkušenosti a výměnu.

Umění, které překračuje hranice

V době vážných otřesů, krizí a vzrušených politických debat se festival „Im Zentrum“ považuje za fórum pro výměnu názorů a dialog. V umělecké spolupráci a v diskusích se všemi zúčastněnými - umělci i návštěvníky festivalu - je kladen důraz na pochopení historie, současnosti a budoucnosti příslušných zemí, na základní demokratické hodnoty a hodnotu kulturní rozmanitosti. Chceme překonávat hranice, ne vytvářet nové. Protože ústřední otázky budoucnosti se nás všech dotýkají stejně: Jak chceme žít, podnikat a politicky se organizovat tváří v tvář klimatické krizi, válkám a pandemiím.

Kontinuita a budoucnost ve výhledu

Od roku 2016 se v rámci festivalu „Im Zentrum“ konají setkávání českých a německých umělců, které má svůj vliv dodnes. Jde o tu kontinuitu. Odráží se v dlouholetém napojení mnoha umělců na festival, otevřeném konceptu, který opakovaně zve jednotlivé umělce do atmosféry důvěřivé spolupráce. Pouze kontinuita může poskytnout nástroje pro dlouhodobý rozvoj interdisciplinární řady událostí z oblasti umění a kultury, která chce znovu objevit zapomenutá, odlehlá místa a naplnit je novým významem.

Vedení festivalu

Serafine Lindemann je nezávislá kurátorka, autorka a iniciátorka řady různých mezioborových projektů, kulturní platformy artcircolo a spolku Pilotraum01. Od roku 1989 se podílí na mezinárodním a experimentálním programu zaměřeném na umění, dialog a výstavy, a to především v oblasti komplexních témat jako je voda, zdroje, kulturní identity a procesy společenské změny. Těžiště jejích aktivit tvoří mezikulturní projekty a rozvoj konceptů ve spolupráci s experty z oblasti umění a kultury, vědy a životního prostředí, technologií a ekonomie – např. v Číně, Eritrei, Rusku, na Kubě a v celé Evropě, mj. i v České republice. Z referencí uvedme kulturní festival V centru, sérii akcí Overtures, které byly několikrát prezentovány na ars electronica v Linci (AT), na Transmediale v Berlíně (DE), na bienále v Benátkách (IT) a v Havaně (CU). V Česku iniciovala a realizovala v roce 1993 ve spolupráci s Jiřím Lobkowiczem sérii mezinárodních výstav “Mnichov-Mělník”, které probíhaly na zámku Mělník (CZ) až do roku 1997 a v Mnichově do roku 1995.

Zdeňka Morávková je kurátorka sakrálního prostoru kapličky na Zálesí. Pracovala mj. jako kurátorka pro edukační a kulturní činnost v Národní galerii v Praze. Na Jesenicku žije 13. rokem a založila zde občanské sdružení Světakraj, jehož úkolem je vytvářet prostor pro setkávání lidí prostřednictvím kulturních, zážitkových a vzdělávacích akcí. Organizuje různé kulturní akce a projekty, které navazují na místní kulturu, respektují krajinu, podporují lokální nezávislost a posilují mezilidské vztahy. V minulých 6 letech vytvořila Zdeňka Morávková kulturní centrum z Tančírny v Račím údolí. V současné době pracuje jako pedagožka specializující se na práci s adolescenty v Montessori škole ve Vápenné a jako lektorka rozvíjející výtvarný projev u dětí i dospělých. Příležitostně ilustruje knihy a rozmanité projekty.

Lucie Štůlová Vobořilová je kurátorka a edukátorka, která založila program Současné umění pro Jeseník, který se soustředí na prezentace současného umění a vytváření různorodého programu pro široké skupiny návštěvníků. V letech 2020 - 2022 působila na Jesenicku, předtím pracovala jako kurátorka pro vzdělávání v Národní galerii Praha (2002-2020), kde připravila a řídila řadu vzdělávacích projektů zaměřených na zprostředkování moderního a současného umění, spolupráci se současnými umělci a podporu pedagogů. Od roku 2021 je součástí týmu festivalu V centru/ Im Zentrum.

Program

Oficiální zahájení: pátek, 9. 9. v 16.30 hod, Vlastivědné muzeum Jesenicka

Pátek 9. 9.

15.30 hod., autobusové nádraží v Jeseníku (festival Jesnění)

pohybová klauniáda

tYhle: Les Fantômes!

Strašidla, přeludy, fantomové - Les Fantômes je pohybová klauniáda v režii uskupení tYhle, která staví na interakci s diváky, prostředím a improvizaci. Fantomové v ní otvírají nové pohledy na místa, která den co den míváme, s hravostí a zvědavostí zkoušejí jejich tvárnost, pohrávají si s nimi a své objevy potom sdílí s diváky, kteří se tak stávají součástí unikátní performance.

tYhle tvoří čtveřice česko-francouzských umělců, tanečníci Lukáš Karásek a Florent Golfier, světelná designérka Zuzana Režná a scénografka i choreografka Marie Gourdain.

Představuje pro ně platformu k vyjádření se - performativním uměním, tancem a fyzickým divadlem.

16.30 hod, Vlastivědné muzeum Jesenicka (festival V centru)

Slavnostní zahájení festivalu a představení umělecké intervence skupiny Gaeg

GAEG: Sisy

www.gaeg.net

Legendární červená loď "Sisy", která byla před lety tažena přes Alpy na Benátské bienále, letos zakotvila v bývalém příkopu městského muzea v Jeseníku. Sisy připomíná nadměrnou hračku, legrační rybářskou loďku. Samozřejmě, loď ve vyschlém příkopu je zbytečný předmět. Umělecká díla však nemají být užitečná, říkají oba umělci. Nemusi být ani schopna plout po vodě. Jejich loď je vtipným, poetickým obrazem, který nás letos nutí vnímat historickou budovu muzea v Jeseníku novým způsobem.

19.00 hod, Kino Pohoda

Pásmo dokumentárních a uměleckých filmů

GAEG: Passage 2011,

Akční zaalpské drama.

Film ukazuje, jak umělecká dvojice GAEG (Thomas Huber a Wolfgang Aichner) v roce 2011 sama táhla legendární červenou loď "Sisy" přes Alpy na benátské bienále. V roce 2012 získal film Californian Film Award za nejlepší zahraniční krátký film.

Herbert Nauderer

Herbert Nauderer rád vypráví příběhy, zkoumá nevyzpytatelnost našich duší a s vtipem, ironií a tísnivými obrazy ukazuje rozpolcenost člověka s vtipem a ironií. Bere nás na výpravu do surrealistických paralelních světů, v nichž jsou existence krásna, umění a přírody narušeny do groteskna nočními můrami, experimentálními laboratořemi a temnými sférami - Pocta umění a stejně tak absurdní cyklus touhy a selhání, v němž hlavní roli hraje antihrdina "Mausmann" (autorovo alter ego) a "vynálezce".

Adéla Babanová: Návrat do Adriaportu

Mnohovrstevnatý mystifikační film byl v Česku uveden v roce 2013. Potvrzuje oblibu režisérky vykreslovat historické události, které se mohly stát, ale nestaly, jako reálné. Subversivní a zábavný snímek Návrat do Adriaportu dokumentuje setkání Gustáva Husáka s profesorem ekonomie Karlem Žlábkem, který spolu s inženýry Pragoprojektu vymyslel, jak za pomoci několikasetkilometrového tunelu spojit tehdejší socialistické Československo s jadranským pobřežím a učinit tak z něj přímořský stát. Materiál z ražby tunelu měl být použit k výstavbě ostrova Adriaport... Opravdu se komunistický prezident ráchal ve vodách moře patřícího Československu?

M+M: Šílený nájemník

Film natočený v makro 3D sleduje osamělého nájemníka ve starém městském bytě, kterého ztvárňuje kudlanka nábožná. Volně inspirováno psychologickým hororem Romana Polaňského "Repulsion".

Herci: Kudlanka nábožná 1, Kudlanka nábožná 2

Sobota 10. 9.

11:00 hod., Galerie současného umění Jeseník (TIC Katovna) Komentovaná prohlídka výstavy

Petr Nikl: Hmyzí zpěvy

Projekt Současné umění pro Jeseník, který mají na starosti Městská kulturní zařízení Jeseník, představuje výstavu multimediálního umělce – výtvarníka, hudebníka a performerka – Petra Nikla, jenž vybral ze své novější tvorby obrazy s náměty hmyzu. V malířských experimentech s mechanickými brouky a v dalších pracích parafrázuje přírodní procesy a jejich aktéry. Jak je v části jeho tvorby zvykem, nejsou entomologickým atlasem reálné přírody, ale imaginativní projekcí, kdy hmyzí poetika je výsledkem průniku vnějšího světa s lidskými sny a archetypy.

Výstavou provází kurátorka a edukátorka Lucie Štůlová Vobořilová.

14:00 hod., Vlastivědné muzeum Jesenicka Performance

Frank Sauer: Im Altvaterberg

Hudebně-taneční představení Franka Sauera "V nitru Praděda" vzniklo na motivy stejnojmenné pohádky Josefa Lowaga (1870). Tento téměř neznámý historický nálezný se stává současnou kulturní událostí: iránský básník a umělec Afshin Karimi Fard přeložil pohádku do perštiny a čte ji nahlas v tradici perských básníků. Zvukový doprovod na klavír naznačuje koncertní úroveň. Zahrnutí jsou umělci z regionu: Zpěvačka Nika Liberdová, vypravěčka Gabriela Jakubcová a stepař Marek Chytra poskytují informační asociativní body. Již šest let se Frank Sauer ve spolupráci s Bohumilou Tinzovou, ředitelkou Státního okresního archivu v Jeseníku, zabývá ve svých představeních tématu historické roztržky regionu Altvater v bývalých Sudetech. Představení "Im Altvaterberg" sem bez problémů zapadá a je záměrně přeshraniční akcí, která vrací do povědomí veřejnosti zapomenuté kulturní hodnoty tohoto regionu.

15:00 hod., Vlastivědné muzeum Jesenicka **Autorská čtení a přednáška**

Kalle Laar: Future on the Run: Jan Masaryk Revisited

Záhadná smrt někdejšího československého ministra zahraničí v roce 1948 nám dodnes vrtá hlavou. Pro pochopení aktuálnosti událostí kolem této „třetí pražské defenestrace“ a jejich následků až do současnosti je nutné kriticky zhodnotit jeho postoje, jeho angažovanost vůči svému národu a jeho evropskou myšlenku. Současný vzestup populistických postojů a autoritářských tendencí nám připomíná, že naše demokracie je třeba neustále bránit, zejména tváří v tvář globálním existenčním výzvě blízké budoucnosti, jejichž stíny jsou již cítit. Masarykův důvěrný vztah k umění a kultuře ukazuje otevřené povědomí a důležitost, kterou jim připisoval nad rámec každodenních běžných politických záležitostí.

Martin Ryšavý: Vrač

Ústřední postavou prózy *Vrač* je bývalý režisér Gusev, který prošel řadou regionálních i experimentálních divadel, až skončil jako dispečer moskevských komunálních služeb. Jeho „životní inscenaci“ se stává vrstvený, ničím neřízený proud řeči, vyprávějící o absurditě, která v Rusku trvale zasahuje do lidských osudů. Autor popisuje Rusko „takové, jaké je“ a určitým způsobem i takové, jaké si „myslíme, že je“.

Markéta Pilátová: Senzibil

Příběh dvou senzibilů nadaných těžko vysvětlitelnými schopnostmi. Ocitáme se v jednadva-
cátém století, v mlze ztraceném podhůří drsných Jeseníků. Trochu pohádka, trochu sci-fi,
trochu sonda do historie senzibilů v době komunismu, rozkročená přes několik paralelních
světů. Přesto stále neztrácíme kontakt se současností. Román o různých podobách dobra
se zlem, víry v „něco“ a lásce, ne vždy té naplněné a idylické.

16:30 hod., nám. Svobody **Taneční performance**

Ceren Oran a MOVE OSTRAVA: The Urge

Tanečním krokem od skříně k posteli, přeskočit přes ibišek a ladně zpět ke stolu. Jsem vidět? Nejsm mimo obraz? Record. Play. Share. Proč? Protože ta urgentní potřeba tvořit je stále zde. Na jaře 2020 zaplavila sociální síť home videa, která jsou svědectvím o touze tanečnicků a choreografů tančit a zůstat v kontaktu, zůstat viditelní. Choreografka Ceren Oran několik z nich vybrala jako inspiraci ke svému nejnovějšímu projektu „The Urge“, který umístila záměrně do veřejného prostoru. V něm spolu s tanečnicí transformuje frustrující zážitek z pandemie a odloučení do čehosi vysoce nakažlivého – v intenzivní sdílení radosti, energie, ve sdílení okamžiku tady a teď v přímém kontaktu s divákem.

20:00, Divadlo Petra Bezruče Kabaret

To téma: Erika Mann

Nebyla jen dcera slavného spisovatele Thomase Manna. Erika Mann byla kabaretistka, spisovatelka, válečná reportérka a politická komentátorka, bojovnice za svobodu a demokracii. Před začátkem projektu toho To téma o této vtipné, bystré a tvrdohlavé osobnosti mnoho nevědělo, proto ji zkoumá společně s publikem.

„Program jejího kabaretu jménem Pfeffermühle, který absolvoval bohaté turné po celé Evropě, mimo jiné i po Československu, je pro naši kabaretní tvorbu výchozím bodem pro sblížení. Tenkrát chtěl její kabaret otevřít lidem oči, aby viděli, co jsou Hitler a nacisti opravdu zač. To bylo tenkrát to velké zlo, ale co by bylo velké zlo dnes? S čím bojujeme my a jak by nás mohl její kabaret v dnešní době inspirovat?“

To téma pracuje jednak s biografickými fragmenty, citáty z rozhovorů, knih, dopisů a z originálních textů Pfeffermühle, jednak s vlastními texty, které vznikly jako reakce na životní příběh Eriky Mann a tvorbu Pfeffermühle.

22:00, textilní továrna, areál Woot Audiovizuální performance

Petr Nikl, Ondřej Smeykal: Líheň

„Promítací stroje, broukozvučná a stereofonní didgeridoo drátopletné...“

Líheň je ojedinělý multižánrový hravý projekt, při němž se maluje hudbou a vypráví světlem. Spoluvytváří ho projekčník Petr Nikl, který za použití autorských malířských technik a originálních pohyblivých objektů nechává rozehrávat na projekčním plátně neopakovatelné fantaskní příběhy tvarů a barev, a audiotvor Ondřej Smeykal, jenž doprovází obraz svým novým imaginativním pojetím hry na australské didgeridoo a elektrodidgeridoo.

Neděle 11. 9.

10.00 hod., Jeseník (Masarykovo náměstí), Woot Komentovaná procházka Jeseníkem s Annou Beatou Háblou s návštěvou instalace Hey Hey Birds

Jaemin Lee: Hey Birds, Hey Birds

Už z dálky upoutají pozornost zářivé barvy exoticky vyhlížejících objektů, které se prolínají s komíny a zbytky zdí industriální ruiny a vytvářejí poeticky malebnou kompozici: uprostřed rozlehlého areálu továrny Woot vytvořil mladý jihokorejský umělec Jaemin Lee během loňského festivalu malou oázu s důmyslně navrženými ptačími budkami. Tyto inspirují návštěvníky jako účelné umělecké objekty, ale otázkou zůstává, zda naplňují i autorovo přání, aby se do extravagantních malebných domků uchýlili domorodí ptáci, aby zde hnízdili a odpočívali. (Zatím) jde tedy o experiment s nejistým výsledkem.

Místa

Vlastivědné muzeum Jesenicka, Zámecké nám. 120, 790 01 Jeseník

Kino Pohoda, Dittersdorfova 599/2, 790 01 Jeseník

nám. Svobody, 790 01 Jeseník

Divadlo Petra Bezruče, 28. října 880/16, 790 01 Jeseník

Galerie současného umění Jeseník (TIC Katovna), Palackého 176/12, 790 01 Jeseník

textilní továrna, areál Woot, Tovární, 790 01 Jeseník

Klášteří kaple Panny Marie, Průchodní, 790 01 Jeseník

Pořadatelé

Za podporu děkujeme

artcircolo
kunst |
transdisziplinäre projekte

světakraš
občanské sdružení

pilotraum01

Jeseník
město v srdci přírody

vlasti
vědné muzeum
jesenicka

Příspěvková organizace
zřítená a financovaná
Olomouckým krajem

Adalbert
Stifter
Verein
Kulturforum für die
böhmischen Länder

Die Beauftragte der Bundesregierung
für Kultur und Medien

Haus des
Deutschen
Ostens

STEINER-STIFTUNG
MÜNCHEN

CHATEAU
MĚLNÍK
DEPUIS 1753

W O O X